

III.7065.193.2018.JJ

**Pani
Elżbieta Bojanowska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rodziny, Pracy i
Polityki Społecznej
WARSZAWA**

Wam serdecznie Pani Minister

Uprzejmie informuję Panią Minister, że w dniu 4 października br. w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich odbyło się kolejne posiedzenie Komisji Ekspertów ds. przeciwdziałania bezdomności. W spotkaniu tym mieliśmy przyjemność gościć obok przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się osobami w kryzysie bezdomności, także pracowników Ministerstwa: Panią Anetę Kowalską – Naczelnika Wydziału ds. Włączania Społecznego oraz Panią Małgorzatę Szrajdę – Naczelnika Wydziału Prawno – Organizacyjnego.

Wiodącym tematem spotkania był problem udzielania świadczeń na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018r., poz. 1508 ze zm.) osobom bezdomnym. W szczególności zwrócono uwagę na przepis art.101 ust. 2 ww. ustawy, zgodnie z którym w przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały. Jedynie w przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby ubiegającej się o świadczenie, w sprawach niecierpiących zwłoki oraz w sprawach cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, i cudzoziemców właściwą miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie (art. 101 ust. 3 ustawy).

W trakcie dyskusji podkreślano, że w wielu przypadkach więź z miejscem ostatniego zameldowania już dawno została zerwana i kierowanie osoby wymagającej pomocy jest działaniem zdecydowanie niekorzystnym. Zauważono ponadto, że problem

bezdomności związany jest raczej z dużymi aglomeracjami miejskimi, w których zarówno organizacja jak i możliwości finansowe są zdecydowanie korzystniejsze niż w małych miejscowościach nie mających na co dzień takich problemów. W ocenie uczestników mamy zatem do czynienia z mechanicznym stosowaniem przepisu art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, a przekazanie wniosku do gminy ostatniego miejsca zameldowania przeczy celowi, jakiemu służyć ma pomoc społeczna, a jednocześnie narusza art. 75 Konstytucji RP nakładający na Państwo obowiązek przeciwdziałania bezdomności czyniąc go iluzorycznym.

Omawiając ten problem nadmieniono, że przy literalnym stosowaniu wspomnianego przepisu pomija się wolę osoby bezdomnej, która jednak dokonała już „wyboru” miejsca swojego pobytu.

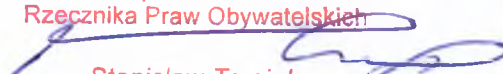
Uczestnicy krytykowali skutki działania zasady, że właściwy do orzekania jest organ miejsca ostatniego stałego zameldowania osoby bezdomnej. Podkreślali, że aby praca socjalna z taką osobą miała sens, przynosiła efekt, a środki pieniężne nie były marnotrawione, konieczne jest respektowanie woli osoby bezdomnej w zakresie miejsca jej przebywania. Padł zatem postulat, iż powinny zostać określone standardy pracy socjalnej pracownika socjalnego z osobą bezdomną, stworzony "koszyk świadczeń" dla bezdomnych, którego realizacji można by się domagać na terenie całego kraju, niezależnie od miejsca pobytu osoby bezdomnej oraz rozwiązań, które sobie przyjęła dana gmina.

Padł też najdalej idący postulat - że pomoc bezdomnym powinna stać się zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, finansowanym centralnie, co pozwoliłoby rozwiązać problem właściwości miejscowej organu udzielającego pomocy.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017r., poz. 958 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o przedstawienie stanowiska wobec zgłoszonych problemów i postulatów ich rozwiązania.

Z poszanowaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich